

DECIZIE
mun. Hîncești

din 23 iunie 2023

nr.02/20

**Cu privire la examinarea Raportului de
activitate a Direcției Cultură și Turism
pentru anii 2022-primul trimestru 2023**

În temeiul art.46 Legii nr.436-XVI din 28.12.2006, privind administrația publică locală, a planului de activitate a Consiliului Raional Hîncești pentru anul 2022, aprobat prin Decizia nr.05/27 din 23 decembrie 2022, art. 118; 120; 132 Cod Administrativ nr.116/2018, Consiliul raional Hîncești **DECIDE**:

1. Se ia act de raportul Prezentat de Șefa-interimară a Direcției Cultură și Turism, dna Larisa VLAS cu privire la activitatea Direcției Cultură și Turism pentru anul 2022-primul trimestru 2023 (anexă).
2. Se pune în sarcina Direcției Cultură și Turism Hîncești:
  - 2.1. Coordonarea și monitorizarea activității și serviciilor prestate de instituțiile din subordinea Direcției Cultură și Turism;
  - 2.2. Responsabilizarea conducătorilor privind gestionarea cât mai eficientă a mijloacelor bugetare.
  - 2.3. Atragerea surselor extrabugetare (proiecte, sponsorizări, donații, fondul disponibil) pentru susținerea bibliotecilor publice din teritoriu la capitolul "achiziția de carte".
  - 2.4. Asigurarea în continuare a instruirii și formării cadrelor din Direcția Cultură și Turism Hîncești și instituțiilor subordonate.
3. Se recomanda primarilor unităților teritoriale ale raionului Hîncești, să asigure respectarea Art.24 al Legii "Cu privire la biblioteci", (conducerea bibliotecilor publice).
4. Monitorizarea executării conforme a prezentei decizii se pune în sarcina președintelui raionului dl Iurie LEVINSCHI.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii în Registrul de Stat al Actelor Locale și poate fi contestată la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit prevederilor Codului Administrativ nr.116/2018.

Președintele ședinței

Contrasemnează:

Secretar al Consiliului Raional

Raisa SCAI

Elena MORARU TOMA

RAPORTUL

privind activitatea Direcției Cultură și Turism Hîncești
în perioada anilor 2022- primul simestru 2023

Cultura poate fi considerată ca fiind întregul complex de caracteristici distinctive de natură spirituală, materială, intelectuală și emoțională care caracterizează o societate. Ea include nu doar artele și literatura dar și moduri de viață, drepturile fundamentale ale persoanei, sisteme de valori, tradiții și credințe.

Prioritățile de bază ale Direcției Cultură și Turism Hîncești în anii 2022-2023 sunt îndreptate spre realizarea politicilor culturale, conservarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial. Omul, Creația și Instituțiile unde se pot dezvolta fiind fundamentale.

Astfel sarcinile de bază sau axat pe:

- Susținerea, coordonarea și stimularea întregului spectru de activități culturale și turistice din raionul Hîncești;
- Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale, pentru desfășurarea la nivel a activităților culturale și de agrement;
- Realizarea acțiunilor de conservare și dezvoltare a culturii și artei în teritoriu prin organizarea diverselor activități culturale: festivaluri, concursuri, acțiuni de conservare și valorificare a creațiilor populare, treceri în revistă ale formațiilor artistice de amatori, meșterilor populari;
- Monitorizarea menținerii în bună stare a operelor și monumentelor de artă, cultură și istorie;
- Realizarea unui mediu informațional competitiv pentru utilizatorii bibliotecilor publice din raion;
- Dezvoltarea și implementarea serviciilor electronice în biblioteci
- Implementarea unei politici de formare continuă a personalului din Instituțiile subordonate Direcției Cultură și Turism Hîncești.

În subordinea DCT activează următoarele instituții:

- Casa Raională de Cultură – 23 angajați incl. 10 personal auxiliar
- Biblioteca Publică „ÎPS Antonie Plămădeală” – 21 angajați incl. 5 personal auxiliar
- Școala de Arte „Timotei Bătrînu”, Hîncești– 25 angajați incl. 6 personal auxiliar
- Școala de Arte „Gr. Solomon”, Sărata Galbenă– 15 angajați, incl. 5 personal auxiliar
- Școala de Arte, Cărpineni– 19 angajați incl. 4 personal auxiliar
- Școala de Muzică, Lăpușna– 8 angajați incl. 3 personal auxiliar
- 3 (trei) muzee în satele Mingir, Ciuciuleni și Negrea – 11 angajați incl. 5 personal auxiliar
- 3(trei) centre de meșteșuguri – Mirești - ceramică, Bujor- țesături, Sărata Galbenă- confecționarea instrumentelor muzicale - 3 angajați
- 22 colective artistice „Model” – 32 angajați

Disponibilitatea și succesul implementării priorităților propuse se datorează și potențialului cultural impunător al raionului Hîncești, pe teritoriul căruia activează 47 Case și Cămine Culturale, dintre care 35 sunt instituții – tip, având un potențial de 15300 locuri în sălile de spectacole inclusiv 9124 locuri utilizabile în anul 2022

Conform datelor statistice din 01.01.2022 numărul total de angajați la compartimentul Case și Cămine de Cultură se clasează în felul următor:

unități –86,   persoane - 99;

dintre care femei –31;
structurați pe categorii de vârstă: sub 25 ani: 9; 25– 49 ani: 31; 50– 64 ani: 51; 65 de ani și peste 8

Conform studiilor:

- a) superioare – 27
din ele de specialitate –15
- b) studii profesionale tehnice postsecundare sau postsecundare nonterțiare - 46
- c) din ele de specialitate –20
- d) alt nivel - 26

Conform vechimii în muncă:

până la 3 ani - 24

- 5 – 10 ani - 25
- 10 – 15 ani - 22
- 15 – 25 ani - 18
- Peste 25 ani – 10

3.2. Personalul auxiliar:

- unități – 56,5
- persoane – 69

În anul 2022 investițiile în reparațiile capitale ale Caselor de cultură a constituit suma de 4961276,8 lei. Cea mai mare investiție financiară a fost alocată Casei de Cultură Cărpineni – 2641980,87 lei. De asemenea au fost investite pentru reparații următoarele mijloace financiare: Mingir – 1676521lei, Caracui – 299759,56 lei, Crasnoarmeiscoe – 190110,91lei, Sărata Galbenă – 83899,18 lei, Pervomaiscoe – 44005,28 lei, Bujor - 25000 lei.

Cu toate că starea spațiilor este deplorabilă, Casele de Cultură rămân singurele edificii, ce pot oferi spațiu necesar pentru activitatea formațiilor artistice de amatori diferite ca gen și amploare, care sunt acel laborator de creație unde sunt plămădite, păstrate și promovate valorile perene ale acestui Neam:

Numărul total al formațiilor artistice de amatori – 82; în ele membrii - 1299.

din total, cu titlul „model” – 22; în ele participanți 454;

Formații artistice ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni -79
- ucraineni - 1
- ruși - 2

Formații artistice cu titlu „model” ce reprezintă originea etnică preponderent:

- moldoveni - 21
- ucraineni - 1

Numărul total al formațiilor artistice de copii (grupa de vârstă 0-14ani) - 15/9;

în ele participanți -257/239

Numărul formațiilor artistice de copii cu titlu „model” (grupa de vârstă 0-14ani) - 9;

în ele participanți – 239;

Numărul formațiilor artistice (grupa de vârstă 60 ani și peste) - în ele participanți -

**Numărul formațiilor artistice cu titlu „model” (grupa de vârstă 60 ani și peste) – 2 ;
în ele participanți - 30;**

Formații conform genului de activitate:

- ansambluri folclorice – 31
- ansambluri de muzică și dans popular -2
- orchestre de muzică populară - 5
- tarafuri – 1
- ansambluri de fluierari – 1
- ansambluri de dans popular – 13
- coruri – 1

- ansambluri vocale – 7
- fanfare – 4
- teatre dramatice – 5
- ansambluri de muzică ușoară/ansambluri vocal –instrumentale – 9
- ansambluri de dans modern –2

Numărul total al centrelor de meșteșuguri tradiționale/artizanat - 3.

În pofida condițiilor precare de activitate a instituțiilor de cultură și condițiilor pandemice în anul 2022- parțial 2023. Direcția Cultură și Turism de comun cu Autoritățile Publice Locale a reușit organizarea și desfășurarea unui șir de activități culturale memorabile. Printre acestea putem menționa:

1. În data de 27 august 2022, pe Piața Suveranității din mun. Hîncești s-a desfășurat evenimentul oficial consacrat marcării a 31 ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova. La eveniment au participat conducerea de vârf a raionului Hîncești, Instituțiile subordonate și desconcentrate, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, Președintele Consiliului Județean Iași - Dl. Costel Alexei. În cadrul festivității au participat colectivele artistice cu titlul Model a Direcției Cultură și Turism Hîncești, elevii mai multor Instituții de Învățămînt, învățămînt artistic din municipiu, Deschiderea evenimentului a fost marcată de evoluția interpretei Nelly Ciobanu și teatralizări tematice.
2. Festival Internațional Interetnic de Muzică și Dans Popular **"Așa-i jocul din străbuni"**, ediția a V-a, organizat în parteneriat cu Primăria com. Sărata Galbenă. Festivalul s-a desfășurat în comuna Sărata Galbenă, în scuarul Casei de Cultură în data de 11 septembrie. Startul Festivalului a fost marcat de parada portului popular și a popasurilor cu mîncare tradițională unde oaspeții și participanții au degustat bucatele tradiționale pregătite de instituțiile din localitate. În cadrul Festivalului au participat 14 colective: 6 colective artistice din raion, ansambluri de muzică și dans popular, ansambluri folclorice și interetnice. Colective artistice din țară: Ansamblul folcloric **"Kuniceanca"** - s. Cunicia, r-ul Florești; Ansamblul de Dans Popular **"Mocănuța"** – s. Cociulia, r-ul Cantemir; Ansamblul de Dansuri Populare **"Hora Mare"**, orașul Cricova; Ansamblul de Cîntece și Dansuri **"Altîn Cișmea"** - Comrat, UTA Găgăuzia; Ansamblul vocal **"Kalina"** – Reni, Ucraina; Ansamblul de dansuri **"Konfeti"** – Reni, Ucraina. La Festival au fost prezenți oaspeți de onoare ai Consiliului Raional Hîncești, primari din localitățile vecine și oficialități din România și Ucraina - Andrei Bogdan Mazăre, primarul c. Dorna Arini, Suceava, România, Seuceha Ion- primarul c. Cristian, Sibiu, România, Marina Muntean - Centrul regional al Culturii Tradiționale regiunea Odesa, Reni, Ucraina. D-na Monica Babuc – ex Ministru al Culturii și Educației. Toți participanții, oaspeții și spectatorii au rămas încântați și impresionați de nivelul artistic, buna organizare, costumele și tradițiile fiecărei etnii. Acest Festival a fost un imbold și o dovadă că orice etnie se poate înțelege prin unicul limbaj al frumosului și culturii. Acest Festival este o continuitate a proiectului transfrontalier **"Așa diferiți precum suntem -7 etnii la Marea Neagră"**, în baza Ansamblului de Muzică și Dans Popular **"Arcușul"** din localitate.
3. Festivalul raional **„Toamna Aurie - 2022"**, s-a desfășurat în data de 23 octombrie pe teritoriul *Complexului Istoric – Arhitectural Manuc-Bey* din mun. Hîncești, acest festival a însumat 2 sărbători Ziua Națională a Vinului și Ziua Lucrătorului din

domeniul Agriculturii și a Industriei Prelucrătoare. În cadrul festivalului au participat producători, agricultorii, viticultorii și agenți economici din raion, iar 26 de primării au concurat pentru titlul de cea mai frumoasă gospodărie țărănească. Pe scena principală colectivele artistice cu Titlu Model a Direcției Cultură și Turism Hîncești au prezentat un adevărat recital de folclor, muzică și Dans Popular impresionînd prin costume, ținută și prestață. Atmosfera de sărbătoare a fost marcată și de recitalul interpretei de muzică populară - Lenuța GHEORGHITĂ. La eveniment au fost prezenți Președintele raionului, dl Iurie LEVINSCHI, însoțit de vicepreședinții Lilia TĂNASE și Anatolie LOGHIN, consilieri raionali, o delegație de consilieri din cadrul Consiliul Județean Iași și Județul Neamț, România, Dl Vladimir BOLEA - Ministrul Agriculturii și Industrie Alimentare a Republicii Moldova, Bașcanul UTA Găgăuzia – D- na Irina VLAH, reprezentantul Guvernului în teritoriu, dl Veaceslav URUSU, deputații Valentina MANIC și Iurie PĂSAT și alți oficialități.

4. Cu prilejul Zilei Naționale a Tineretului în data de 27 noiembrie a fost organizat concursul raional *TVC* cu genericul **"Eu on-line am învățat..."**, ediția IV-a, unde au participat 3 echipe formate din 10 tineri cu vârste cuprinse între 16 – 25 ani din localitățile raionului. Concursul s-a desfășurat în incinta Casei Raionale de Cultură Hîncești, Sala Mare. Atmosfera a fost una pozitivă, creativă, concurenții au adus moment hazlii din perioada lecțiilor on – line, dificultățile întîlnite și impactul asupra procesului educațional și nivelul de pregătire a specialiștilor din diferite domenii în perioada de pandemie.
5. Tradițional în fiecare an la sfîrșitul lunii decembrie este organizat Festivalul raional de tradiții și obiceiuri de iarnă **"De urat v-am tot ura"**, unde participă colective artistice din raion, prezentînd programe de colinde, tradiții și obiceiuri de iarnă. În acest an în premieră Festivalul s-a desfășurat pe un traseu determinat, evoluțiile colectivelor fiind în fața diferitor Instituții din municipiu: Piața Comercială Villes, Judecătoria Raionului Hîncești, Oficiul Poștal – Moldtelecom, Procuratura Raionului Hîncești, Consiliul Raional Hîncești, Primăria Hîncești, Casa Raională de Cultură Hîncești. Startul și premiera participanților a avut loc în scuarul Casei Raionale de Cultură în contextul unei scenografii caracteristice sărbătorilor de iarnă. La Festival au participat 14 colective din raionul Hîncești. Au fost promovate tradițiile și obiceiurile de iarnă, ținînd cont de autenticitatea repertoriului, recuzitei și acompaniamentul live caracteristic pentru fiecare obicei prezentat. Atît participanții cît și trecătorii au fost încîntați de parada și spectacolul oferit de datini.
6. În data de 2 aprilie 2023, în c. Mingir s-a desfășurat Festivalul-Concurs Național de Teatru **"Rampa Teatrală"**, ediția a V-a, organizat de către Direcția Cultură și Turism Hîncești, Casa Raională de Cultură Hîncești în parteneriat cu CNCPPCI și Primăria Mingir. În deschiderea Festivalului cu mesaje de felicitare au venit Dl Chițanu Ilie- primarul c. Mingir, Dl Iurie Levinschi- președintele r-lui Hîncești și D-na Vlas Larisa- Șef Interimar Direcția Cultură și Turism Hîncești. În cadrul celor trei compartimente au participat 11 trupe de teatru din țară și 14 participanți individual. Membrii juriului în următoarea componență: Vlas Larisa-Șef Interimar DCTH; Tonu Valentina - Șef Direcția Învățămînt Hîncești; Grigore Oxinte - director adjunct CNCPPCI; Victor Celan- Specialist teatrolog CNCPPCI; Tulbu Ion - Director Ș.A. "G. Solomon" Sărata Galbenă; Chițanu Ilie - primarul C. Mingir, au clasat participanții după cum urmează: I: **Compartimentul Grup:** "Trupe de Teatru cu Titlu Model" 1. Premiul Mare

– T.T.D.C.T. "Ghiociei", Mingir, regizor Mihai Sîrbu; 2. Premiul Special – T.T. "Prometeu", Mingir, regizor Ropot Vladislav; 3. Premiul I – Teatru Popular "Amintiri", s. Pepeni, r-ul Sîngerei, regizor Petru Petraru; 4. Premiul II – T.T. "Năzdrăvanii", Chişinău, regizor Mantaluţa Valeriu; 5. Premiul III – T.T. "Masca", mun. Cahul, regizor Carp Alina; 6. Menţiune - T.T. "TRIL", s. Vadul lui Isac, r-ul Cahul, regizor Nistor Ion; II. **Compartimentul Grup: "Cercuri Dramatice de amatori"** 1. Premiul I - Cercul Dramatic I. P. Gimnaziul Mingir – c. Mingir, regizor Sergiu Vîzdoagă; 2. Premiul II – Cercul Dramatic de Păpuşi "Cortina Fermecată", Sărata Galbenă, conducător Roşca Anastasia; 3. Premiul III - Cercul de Artă Dramatică al Centrului de Creaţie pentru Copii „Arta teatrală” mun. Hînceşti, conducător Lozinschi Maria ; 4. Menţiune - Cercul Dramatic I.P.Gimnaziul Bobeica, com. Bobeica, conducător Lozinschi Raisa; 5. Menţiune - Cercul Dramatic „Mici Actori” , s. Bălceana, conducător Chitic Maria;

Compartimentul: Artă Dramatică - Secţiunea Individual: 1. Premiul I – Arap Camelia – mun. Cahul; 2. Premiul II – Solomon Maria - com. Sărata Galbenă, r-ul Hînceşti; 3. Premiul II – Donoga Adelina - mun. Străşeni; 4. Premiul III – Florea Fabiana – s. Făgureni, r. Străşeni 5. Premiul III – Țurcanu Dumitru – mun. Cahul 6. Menţiune – Potîng Gheorghe – mun. Hînceşti; 7. Menţiune – Cioară Delia – Căpriană, r. Străşeni; 8. Menţiune – Logojanu Constantin, - s. Vadul lui Isac, r. Cahul; 9. Menţiune – Creţu Camelia, - s. Mireşti, r-ul Hînceşti ; 10. Menţiune – Chitic Maria - s. Bălceana, r. Hînceşti; 11. Menţiune - Rusu-Disculţu Ecaterina - s. Fundul Galbenei, r-ul Hînceşti; 12. Menţiune - Zotea Nicolae – com. Mingir, r-ul Hînceşti; 13. Menţiune - Lupanciuc Nicoleta – com. Mingir, r-ul Hînceşti; 14. Menţiune - Talmazan Dragoş - com. Sărata Galbenă, r-ul Hînceşti;

Participanţii au primit trofeul Festivalului, fanioane, diplome şi premii băneşti oferite de către Direcţia Cultură şi Turism Hînceşti, CNCPPCI şi Primăria Hînceşti. În recital au evoluat: Teatrul epic de etnografie şi folclor stilizat, conducător Mihai Sîrbu şi Ansamblul Folcloric de bărbaţi a Casei de Cultură Mingir, conducător Mihai Mircos.

7. Pe 30 aprilie 2023, în Duminica Sfintelor Femei Minorosiţe, în incinta Casei de Cultură din s. Caracui, s- a desfășurat Festivalul de Cîntec Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a , în parteneriat cu primăria s. Caracui. La festival au participat 15 colective artistice și ansambluri folclorice, care prin evoluția lor au adus pe scenă spre audiția spectatorului,cântări duhovnicești ce au transmis mesajul Învierii lui Hristos. Iar pentru o coloristică aparte, la festival au fost prezenți cu exponate de panificație, artizanat și lșucrări manual meșteșugărești 6 meșteri populari. S-a desfășurat parade portului popular, care a pornit de la Complexul Memorial din s. Caracui pînă la Casa de Cultură. La eveniment au fost prezenți Președintele raionului, dl Iurie LEVINSCHI, însoțit de vicepreședintele Anatolie LOGHIN, primarul localității – Anatolie DUBCEAC, șef interimar Direcția Cultură și Turism Hîncești – VLAS Larisa, Directorul Școlii de Arte din com. Sărata Galbenă - TULBU Ion. Cu un cuvînt de binecuvîntare din partea Înaltpreasfințitului Petru – Arhiepiscopul de Ungheni și Nisporeni, ca delegate din partea Episcopului a fost Preotul Nicolae BOIAN, slujitor al Catedralei Episcopale și Colaborator Eparhial din mun. Ungheni. La finalul festivalului toți participanți au primit premii bănești și diploma de participare.

8. Festivalul – Raional al tradițiilor și obiceiurilor păstorești și de cîmpie „**MIORIȚA**” ediția a IV-a, a fost organizat în data de 07 mai, în com. Leușeni într-o locație mioritică în mijlocul

naturii, în parteneriat cu primăria com. Leușeni. Festivalul s-a desfășurat în două compartimente: Compartimentul Folclor și Compartimentul Expoziții tematice. În cadrul festivalului au participat 14 colective artistice, ansambluri folclorice și orchestra de muzică populară „Busuioc”, 3 centre de meșteșugărit din raion și 2 meșteri populari din localitate. Festivalul a demarat cu o frumoasă paradă a portului popular, fiecare colectiv a demonstrat, autenticitatea costumului popular după care au evoluat colectivele artistice, acentul fiind pus pe păstrarea și promovarea obiceiurilor păstorești și de câmpie. La Festival au fost prezenți oaspeți de onoare: conducerea de vîrf a raionului Hîncești, primari ai localităților din împrejurime. În aceeași ordine de idei, dl LEVINSCHI, a venit cu mesaj de susținere în adresa tuturor participanților. A mulțumit pentru timpul petrecut frumos și de calitate alături de cei prezenți la festival și a subliniat că autoritatea publică de nivelul II al raionului va continua și în continuare să susțină astfel de evenimente pentru a promova dragostea de neam și de tot ce este autohton.

La capitolul instruire specialiștii Direcției și a cabinetului metodic au organizat un șir de seminare de instruire, metodice și practice cu participarea directorilor Caselor și Căminelor de Cultură, conducătorii colectivelor cu titlu Model și a meșterilor Centrelor de meșteșugărit:

1.Seminar metodic „**Totalizări, informații cu privire la raportul anual de activitate**” mun. Hîncești, Casa Raională de Cultură –14/15 decembrie, (Participanți: Directorii Caselor de cultură , conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit.)

2. Seminar metodic „**Despre totalurile dărilor de seamă pentru anul 2022 și programul de activități a caselor și căminilor de cultură pentru anul 2023**” mun. Hîncești, Casa de Cultură Raională Hîncești, (22 februarie 2023)
(Participanți: Directorii Caselor de cultură , conducătorii colectivelor artistice cu titlu Model, conducătorii Centrelor de Meșteșugărit.)

3.Seminar Național cu tema: „**Promovarea scenică a obiceiurilor populare**” organizat de CNCPPCI, cu participarea conducătorilor formațiilor folclorice din Zona de Sud a țării, (Sala Mare a Casa Raională de Cultură Hîncești) 05 aprilie 2023.

Desigur, cartea de vizită a culturii raionului o reprezintă și colectivele artistice care au participat la un șir de Festivaluri Naționale și Internaționale:

Trupa de Teatru Dramatic pentru Copii și Tineret „Ghiociei” c. Mingir:

- Festivalul Concurs Internațional de Teatru Tânăr „**G.V. Birlic**” ediția a XII-a, România, Botoșani, Jud. Suceava(22-28 august)- **Premiul Mare.**
- Festivalul Concurs Internaționale de Teatru Tânăr „**Ora de Teatru**”, ediția a V-a, România, Focșa, Jud. Vrancea (07 -11 septembrie 2022) **Trofeul Festivalului;**
- Conferință Republicană de totalizare a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „**Să citim împreună**” ediția a XI- a, mun. Chișinău, (16 decembrie 2022);
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești(29 decembrie 2022)
- Festivalul Internațional de teatru „Doar cu mama” România- Premiul I și Premiul special al juriului(Februarie 2023)
- Ziua Mondială a teatrului la Soroca , Festivalul – concurs „**Rampa Nistreană**” ediția XXII-a 27 martie 2023;
- **Festivalul de teatru Gong**, România (aprilie 2023) –Premiul Mare;

- Festivalul Concurs Național „**Rampa teatrală**” ediția a V-a, com. Mingir – Premiul Mare (02 aprilie 2023) ;
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);
- Festivalul Internațional de Teatru „Ecaires de Scene” – Franța(mai)

Trupa de Teatru Dramatic „Prometeu” c. Mingir:

- Festivalul Concurs Național „**Rampa teatrală**” ediția a V-a, com. Mingir – Premiul Special (02 aprilie 2023) ;

Ansamblul Folcloric ”Gălbenița”, s. Fundul Galbenei:

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico – Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești (29 decembrie 2022)
- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);
- Concurs de Dans popular „**Dansez Românește**”, Direcția Învățămînt(Premiul I) – (16 mai 2023

Ansamblul Folcloric ”Ciobănașii”, s. Negrea:

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Ansamblul Folcloric „Pe - un picior de plai”, s. Pașcani:

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico – Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești(29 decembrie 2022)
- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- FestivalulConcurs Raional „**Dansez Românește**”, Direcția Învățămînt, com.Lăpușna (aprilie2023)-Premiul Mare;
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Orchestra de Fanfara Hîncești:

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexul Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular „**Așa- i jocul din străbuni**” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarna „**De urat v-am tot ura**”,mun. Hîncești (29 decembrie 2022)
- Activitatea festivă **Gala Laureatilor 2023** Casa raională de cultură 25 mai 2023

Corul Veteranilor Hîncești:

- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești(29 decembrie 2022)

- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui(30 aprilie 2023);
-

Ansamblul Folcloric ”Prutuleț”, s. Leușeni

- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești (29 decembrie 2022)
- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);
- Festivalul Internațional din Ucraina orașul Reni „**Басарабїя – наша осия**” ediția a XI-a (30 mai 2023) - online

Ansamblul Folcloric ”Ucrainca”. s. Crasnoarmeiscoe

- Festivalului Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular „**Așa- i jocul din străbuni**” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești(29 decembrie 2022)
- Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);
- Festivalul Internațional din Ucraina, Reni, „**Басарабїя – наша осия**” ediția a XI- a (20mai 2023)- online

Ansamblul de Dansuri Populare ”Lăpușnița”, c. Lăpușna

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**De urat v-am tot ura**”, mun.Hîncești(29 decembrie 2022)
- Festivalul Național de dans popular „**În Bugeac**” la Căușeni, (25 martie 2023);
- Concurs Național de FlashMob „**CASA**”organizat de CNCPPCI (29 aprilie);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);
- Consur de dans Transfrontalier „**Dansul de pe ambele maluri ale Prutului**”, ediția a IV- a Iași România, Premiul I.
- Concurs de Dans popular „**Dansez Românește**”, Direcția Învățămînt(Premiul I) (16 mai 2023)

Orchestra de Muzică Populară ”Arcușul”, c. Sărata Galbenă

- Festivalului Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular „**Așa- i jocul din străbuni**” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.

Ansamblul de Dansuri Populare ”Arcușul”, c. Sărata Galbenă

- Festivalului Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular „**Așa- i jocul din străbuni**” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.

Orchestra de Muzică Populară ”Andrieș”, mun. Hîncești

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,

- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „De urat v-am tot ura”, mun.Hîncești (29 decembrie 2022)

Ansamblul Folcloric ”Baștina”, s. Caracui

- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „De urat v-am tot ura”, mun.Hîncești (29 decembrie 2022),
- Festivalul al Cîntecului Pascal „Hristos a înviat” ediția a VI-a, s. Caracui(30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „Miorița” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Ansamblul Folcloric ”Busuioc”, c. Sărata Galbenă

- Festivalul raional „Toamna Aurie - 2022”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „De urat v-am tot ura”, mun.Hîncești (29 decembrie 2022),
- Festivalul al Cîntecului Pascal „Hristos a înviat” ediția a VI-a, s. Caracui(30 aprilie 2023);
- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „Miorița” ediția a IV-a – com. Leușeni(07 mai 2023);

Orchestra de Muzică Populară ”Busuioc”, c. Cărpineni

- Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „Miorița” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Participări cu expoziții de vânzare-cumpărare a obiectelor din ceramică :

Centru de meșteșugărit: s. Mirești(Adrian Onuță)

- Festivalul raional „Toamna Aurie - 2022”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Expoziții în cadrul Festivalul al Cîntecului Pascal „Hristos a înviat” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Expoziții în cadrul Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „Miorița” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Participări cu expoziții de vânzare-cumpărare a obiectelor(instrumente populare din lemn):

Centru de meșteșugărit: com. Sărata Galbenă(Daud Simion)

- Festivalului Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular,„Așa- i jocul din străbuni” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.
- Festivalul raional „Toamna Aurie - 2022”, (23 octombrie 2022),Complexului Istorico – Arhitectural Manuc-Bey din mun. Hîncești,
- Expoziții în cadrul Festivalul al Cîntecului Pascal „Hristos a înviat” ediția a VI-a, s. Caracui (30 aprilie 2023);
- Expoziții în cadrul Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „Miorița” ediția a IV-a – com. Leușeni (07 mai 2023);

Participări cu expoziții de vânzare-cumpărare a obiectelor (țesut):

Centru de meșteșugărit:s. Bujor(Ana Moisei)

- Festivalului Concurs Internațional Interetnic de Cîntec și Dans Popular,„Așa- i jocul din străbuni” , ediția a V- a (11 septembrie 2022) com. Sărata Galbenă.

- Festivalul raional „**Toamna Aurie - 2022**”, (23 octombrie 2022), *Complexului Istoric – Arhitectural Manuc-Bey* din mun. Hîncești,
- Expoziții în cadrul Festivalul al Cîntecului Pascal „**Hristos a înviat**” ediția a VI-a, s. Caracui(30 aprilie 2023);
- Expoziții în cadrul Festivalul Național al tradițiilor păstorești și de câmpie „**Miorița**” ediția a IV-a – com. Leușeni(07 mai 2023)

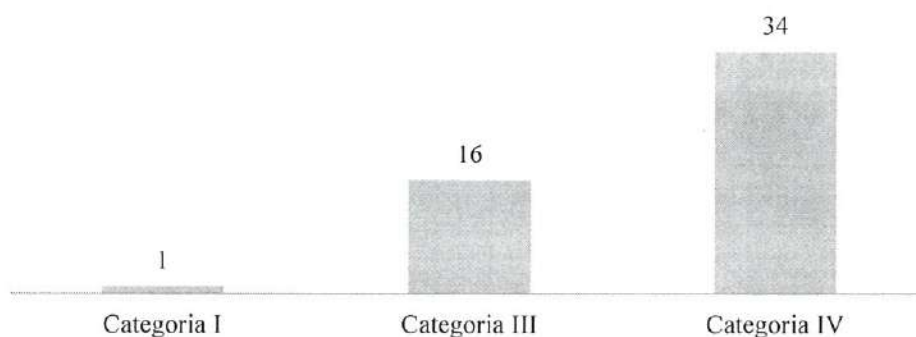
Biblioteci

Pe parcursul anilor 2022-2023 rețeaua de biblioteci din raionul Hîncești și-a îndeplinit în mare măsură funcțiile specifice și atribuțiile stabilite prin lege, în ciuda numeroaselor schimbări atât de ordin politic cât și economic, care au atras fluctuații de natură financiară și umană.

Misiunea bibliotecilor publice din rețeaua de biblioteci Hîncești este și rămâne a fi promovarea cărții și lecturii în comunitate. Bibliotecile sunt centre unice de informare care formează o atitudine pozitivă față de educație și cercetare. Sunt și vor fi deschise mereu spre inovare și creativitate, sporind valoarea informării și calitatea serviciilor. Bibliotecile sunt și vor fi un mediu adecvat de informare care dezvoltă permanent deprinderi pentru educație și vor fi suportul pentru incluziune socială a tuturor categoriilor de beneficiari.

Cu toate acestea bibliotecile în mare parte au reușit, ca prin activitățile sale, să își valorifice colecțiile de documente, să ofere servicii de specialitate unui public eterogen și să organizeze, în nume propriu sau în colaborare, evenimente relevante deopotrivă pentru specialiști și publicul larg. Cadrul legislativ și de reglementare, elaborat în ultimii ani, orientează bibliotecile publice în implicarea cât mai activă și eficientă în dezvoltarea comunităților din teritoriu. Direcția Cultură și Turism este instituția care coordonează activitatea bibliotecilor și se ocupă de sinteza și analiza datelor privind activitatea întregului Sistem de biblioteci din raionul Hîncești. Rețeaua bibliotecilor publice din raion conform Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr.931 din 16.07.2021 „Cu privire la evaluarea bibliotecilor publice teritoriale din raionul Hîncești” cuprinde **51 de biblioteci publice**, inclusiv Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” cu **categoria de evaluare I**, **16 biblioteci publice cu categoria de evaluare II**, **34 de biblioteci publice cu categoria de evaluare III**. Biblioteca Publică Raională „Î.P.S. Antonie Plămădeală” este **Centru metodologic** pentru întreaga sistemă de biblioteci publice din raion.

Categoriile de evaluare atribuite bibliotecilor

Activitatea bibliotecilor publice a fost axată pe următoarele priorități:

- **Biblioteca – sursă de informare veridică;**
- **Promovarea imaginii și a serviciilor bibliotecilor publice;**
- **Asigurarea unui management de calitate;**
- **Crearea unui mediu atractiv pentru comunitate;**
- **Evaluarea bibliotecilor publice.**

În prezent rețeaua de biblioteci din raion este echipată cu **171 de calculatoare, 20 de tablete, și 55 de imprimante**. Această modernizare, a contribuit la organizarea în biblioteci a **267 de servicii moderne de bibliotecă**.

Noua Lege cu privire la Biblioteci prevede prestarea de servicii moderne conform necesităților membrilor comunității, în corespundere cu propriul regulament de organizare și funcționare. (Articolul 5 din Lege)

Inițierea acestor servicii sunt niște oportunități în sprijinul comunității. Cea mai mare acoperire în raion îl are serviciul modern „**În drum spre casă**” în 35 de biblioteci din raion. Prin acest serviciu se dezvoltă la copii abilități individuale și sociale de a minimiza expunerea la diferite situații de risc. Serviciile moderne de bibliotecă utilizate în rețeaua de biblioteci sunt repartizate pe domenii cum ar fi:

- Incluziune digitală:

„*Calculatorul pentru toți*”, „*Code Lab*”, „*ICAN*”, „*Peripețiile lui Tablețel-Ghidușel*”, „*Flipa Clip*”, „*Jocuri educative*”, „*Zburăm de la bibliotecă*”, „*IT pentru vârsta a III-a*”, „*Protejează-ți calculatorul*”, „*Descoperim localitatea prin QR-cod*”.

- Sănătate:

„*Sănătate pentru toți*”, „*Plantele medicinale – miracolul sănătății*”, „*Împreună luptăm împotriva cancerului la sân și col uterin*”.

- Cultură:

„*Fantezie*”, „*Ce poți face două mâni dibace*”, „*Al treilea spațiu al comunității*”, „*Ne jucăm și reciclăm*”, „*Clubul de animație*”, „*Micii animatori*”, „*Jucărioteca*”, „*Ora desenelor animate*”, „*Deapănă firul poveștilor*”, „*Magia culorilor*”, „*Construim cu iscusință*”, „*Jocuri de socializare*”, „*Clubul Vârșnicilor*”, „*Biblioteca – prietena copiilor*”.

- Educație:

Jocul socio-educational „În drum spre casa”, „Promovarea Informării Alegătorilor”, „Scutierii Naturii”, „Eco începe cu tine”, „Educație Mediatică”, „În ajutorul elevilor”, „Lectura cu voce tare”, „Scriitorii moldoveni de ieri și de azi”, „Arta vorbirii în public”, „Să vorbim corect limba română”, „Violența se învinge prin lectură”, „Cum să-l cunoaștem mai bine pe Dumnezeu”, „Traficul rutier”, „ABC-ul muzicii”, „Arta desenului”, „Agricultorul”, „Bunele maniere se învață din copilărie”, „Ora să știm” ș. a.

Evenimentele culturale:

15 ianuarie Eminesciana 2023 - „Mihai Eminescu - semnul eternității românești” Eminescu este unul din exemplele cele mai splendide pe care le-a produs umanitatea.

02 februarie Campania Națională „Citim cu voce tare împreună” organizată în Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” a inclus o activitate la care au participat beneficiari ai Biroului de Probațiune Hîncești. Acest eveniment a fost inclus și în planul de activitate al Proiectului Internațional „Growing Active Citizens Hubs”.

22 februarie a avut loc Videoconferința Ambasadorului UE în Moldova, Janis Mazeiks cu coordonatorii Centrelor de Informare UE și ai Euro cluburilor.

28 februarie Concursul Raional al Declamatorilor ediția a XIV -a consacrată poetului Nicolae Dabija!! În data de 26 februarie, Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hîncești a găzduit ediția a XIV-a a Concursului Raional al declamatorilor. În acest concurs consacrat poetului Nicolae Dabija au participat 45 de elevi ai gimnaziilor și liceelor din raionul Hîncești

Întâlnirea cu poeta Lidia Grosu !!! La data de **21 martie** în incinta Bibliotecii Publice „ÎPS Antonie Plămădeală” s-a produs un eveniment de anvergură care a sensibilizat iubitorii de poezie. Întâlnirea utilizatorilor bibliotecii cu poeta Lidia Grosu a fost organizată cu ocazia Zilei Mondiale a Poeziei.

9 aprilie Festivalul Internațional de Poezie „Zilele Nichita Stănescu”, ediția a XVI-a. Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” a găzduit Lecția de Poezie, eveniment poetic organizat de Societatea Apollon – România și Societatea Culturală Apollon – filiala Chișinău în cadrul Festivalului Internațional de Poezie „Zilele Nichita Stănescu”, ediția a VI-a.

20 aprilie - „Ziua Profesională a Bibliotecarului!!! La data de 20 aprilie 2023, în incinta BPR „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hâncești au fost sărbătoriți promotorii valorilor naționale și spirituale – bibliotecarii.

16 mai- Ediția a XXXII-a a Concursului Național de literatură „La Izvoarele Înțelepciunii”, Ediție consacrată scriitoarei Ana Blandiana.

Campania Națională de Lectură „Să citim împreună”, ediția a XI-a. La data de 25 mai, a avut loc prima întâlnire cu scriitorii Iulian Filip și Irina Nechit ai căror cărți „Pâine de la iepure” și „Trei zile cu Zuza” au fost selectate pentru ediția a XI-a a Campaniei Naționale „Să citim împreună” inițiată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău.

La data de 30 iunie, iubitorii de poezie bună, au avut ocazia să se întâlnească la lansarea cărții cu un titlu sugestiv - „Fii floare,, a poetei și jurnalistei Elena Zaițev.

11 iulie- lansarea inițiativei „Lectura ne unește”.Programul Național Lectura Central, ediția a V-a .

31 august - Ziua Limbii Române la Biblioteca Publică Raională „ ÎPS A.Plămădeală”Hîncești, a fost organizată. Genericul evenimentului: „Ni-i Limba și Patria ca o rugăciune”.

28 octombrie - „Egalitate de gen,, - dezbateri cu Centrul Raional de Tineret Hîncești în parteneriat cu Biblioteca Publica Raionala ÎPS Antonie Plamadeală" Hîncesti. Au avut loc dezbateri publice privind egalitatea de gen.

19 octombrie- Conferința Științifică „Spiritualitatea românească în spațiul basarabean ” cu prilejul împlinirii a 30 ani de la activarea Mitropoliei Basarabiei.

10 noiembrie- Campania „O carte pentru penitenciar”în cadrul Proiectului „Lectura ne unește”.

17 -19 noiembrie- Zilele Bibliotecii Publice Raionale „ÎPS Antonie Plămădeală”Hîncești 116 ani de la fondare.

28 noiembrie a avut loc lansarea romanului de dragoste "Lia Ciocîrlia" de Ana Jechiu Dumitraș la Biblioteca Publică Raională „Î.P.S. Antonie Plămădeală” Hîncești .

Activitățile cultural-educative se organizează în bibliotecile publice din raionul Hâncești în concordanță cu cerințele actuale ale utilizatorilor. Unele activități se desfășoară în parteneriat cu instituțiile de învățământ și instituții preșcolare cum sunt gimnaziile, liceele și grădinițele. Promovarea cărții și a lecturii și bibliotecilor ca instituții de cultură se desfășoară prin prisma

programele și campaniilor naționale și activităților de promovare a diversității culturale și a valorilor umane.

Crengiana:

Este un program care se organizează și se desfășoară în toate bibliotecile din rețeaua Hâncești. Se organizează multe activități cu caracter cognitiv-distractiv unde utilizatorii bibliotecilor participă cu mare drag: expoziții, concursuri, șezători literare, spectacole, vizionări filme cu titluri sugestive: „Turbinca cu povești a lui Ion Creangă”, „În povești cu Ion Creangă”, „Ion Creangă, ființa și sufletului neamului românesc”.

Săptămâna cărții și lecturii pentru copii: Se organizează cu regularitate de toate instituțiile și conțin activități de promovare a cărții și lecturii pentru copii: expoziții de carte : „Cartea este o lume fără frontieră”, „Hai să citim o carte”, SMB: „Ora poveștilor în format modern”, prezentări cărți noi cu povestioare informative, „Cartea și comportamentul meu față de ea”, „Istoria fascinantă a cărții”, concursuri: „Ziua umorului”, „Păcăleli cu miile”, „Păcăliciul dintre păcălici”.

Programul Național Lectura Central:

Bibliotecile din raion organizează pe parcursul lunii septembrie mai multe activități:

Lansări de expoziții : „Permanența dragoste de carte”, „Cartea bună ne adună”.

Concursuri: „Să recunoaștem personajul din poveste”, „Cel mai activ cititor al anului”, „Cea mai citită carte din bibliotecă”.

Întâlniri ale cititorilor cu scriitorii : Nicolaie Spătaru, Nicolaie Rusu, Lucreția Bârlădeanu, Ianoș Țurcanu, Vitalie Răileanu, Lidia Josu, Sabina Cojocar.

Un eveniment de anvergură s-a produs în Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” care s-a organizat în cadrul Festivalului Internațional de poezie „Grigore Vieru”. La eveniment au fost prezenți mai multe personalități notorii de pe ambele maluri ale Prutului ca: Călin Vieru, Valeriu Matei, Filonela Corbu. Zilele bibliotecii „ÎPS Antonie Plămădeală” se desfășoară anual începând cu data nașterii marelui nostru înaintaș Antonie Plămădeală la 17-21 noiembrie. Anul 2021 pentru biblioteca raională, a fost marcat prin aniversarea **a 115 ani de la fondarea Bibliotecii Publice Raionale „ÎPS Antonie Plămădeală”**. La acest eveniment ne-a onorat așa oaspeți ca: Octavian Grigoriu – regizor de cinema, Maria Mocanu – interpretă de muzică folc, Igor Volnițchi – scriitor, Anatol Vidrașcu – președinte fondator al Editurii Litera, Traian Vasilec – poet ș.a.

Cu succes a fost lansată campania „**Să citim împreună**” inițiată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Cărțile promovate în anul 2021 au fost: „**Rebela**” de Claudia Partole, și „**Poeme pe trepte închise**” de Ianoș Țurcanu.

Proiecte, Parteneriate și colaborări:

Noua Lege cu privire la Biblioteci susține activitățile și proiectele de dezvoltare a bibliotecii, asocierea bibliotecilor publice cu alte instituții (Articolul 41 din Lege)

Proiectul : „Democrația se învață de la local la național”

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) pe lângă Comisia Electorală Centrală în cadrul proiectului „Consolidarea Democrației în Moldova prin alegeri inclusive și transparente” implementate de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției SUA prin dezvoltarea internațională și Ambasadei Marii Britanii la Chișinău, în parteneriat cu 40 de biblioteci din r-nul Hâncești, au organizat un șir de activități de educație civică cu genericul, „Democrația se învață de la local la național”.

„Al treilea spațiu al comunității”: Proiectul presupune amenajarea în Filiala de Carte Românească din mun. Hâncești a unui spațiu – Cuib al Democrației, ce încurajează deprinderea comportamentelor

civice, dezbateră problemelor locale și luarea de inițiativă pentru soluționarea acestora. Scopul proiectului este de a dezvolta o rețea de biblioteci publice, de facilitare a participării comunitare la practicarea democrației prin formarea cetățeniei active, crearea spațiilor care să protejează și să promoveze valorile democratice.

„Comunitatea Mea”: (BP Ciuciuleni).

Bibliotecarele din comunitățile partenere ale Programului „Comunitatea Mea” învață despre principiile de funcționare a APL din Moldova și procesul de descentralizare. Scopul acestor instruirii este de a pregăti bibliotecarii publici pentru a fi capabili să vină în ajutorul APL.

„Ora să ȘTIM Moldova”: (BP Drăgușenii Noi)

Proiectul cuprinde 63 de biblioteci din 31 de raioane și municipii. El va promova lectura și curiozitatea pentru știință, tehnologie, inginerie și matematică prin intermediul cărților pentru copii.

Resursele umane determină nivelul de dezvoltare a domeniului. În bibliotecile publice din raionul Hâncești sunt încadrați 70 de bibliotecari din care:

- **cu studii superioare** – 30 bibliotecari, inclusiv de specialitate – 8 bibliotecari;
- **cu studii medii** – 34 bibliotecari, inclusiv de specialitate – 11 bibliotecari.

Din 70 de bibliotecari doar 7 sunt angajați pe post **de bibliotecar principal**, și în nici o bibliotecă publică din teritoriu nu este respectată legea, lipsește postul de director sau adjunctul acestuia, ceea ce contravine legii cu privire la biblioteci.

Conducerea bibliotecilor publice este exercitată de către director sau, după caz, de către adjunctul acestuia. (Articolul 24 din Lege)

Dețin categorii de calificare – **24 bibliotecari.**

- **Categoria II** – 16 bibliotecari
- **Categoria I** – 8 bibliotecari

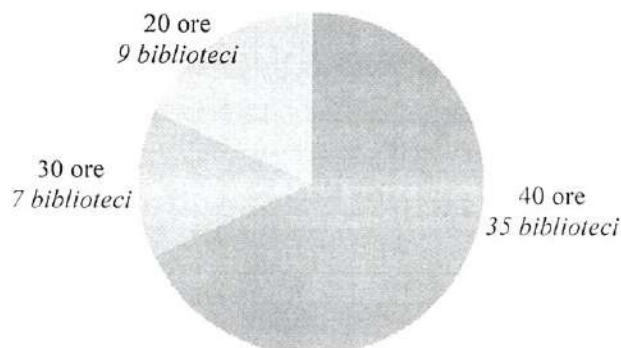
Timpul mediu de funcționare pe săptămână este următorul:

35 biblioteci – 40 de ore pe săptămână

7 biblioteci – 30 de ore pe săptămână

9 biblioteci – 20 de ore pe săptămână

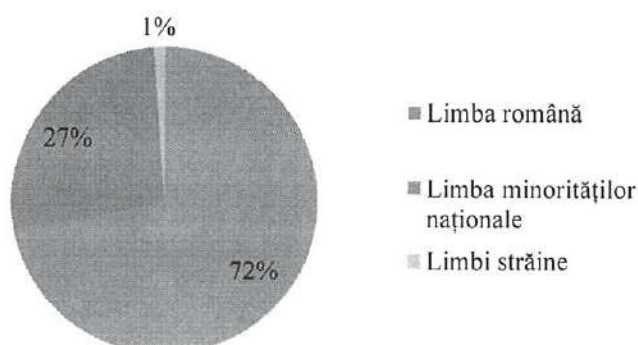
Timpul de funcționare pe săptămână

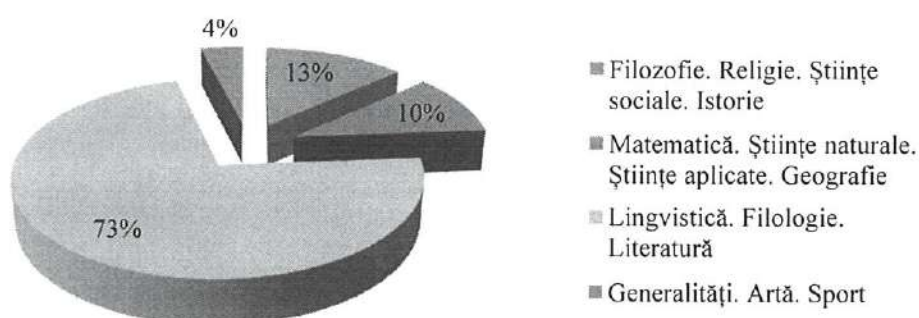
Dezvoltarea colecțiilor:

Conform datelor statistice la 1 ianuarie 2023 colecțiile bibliotecilor publice constituie **450451 ex.**, inclusiv **330612** în limba română.

Structura colecțiilor conform apartenenței lingvistice:

Structura colecțiilor după conținut:

Numărul total de achiziții în 2022 a fost **6033 ex.** Potrivit datelor statistice pentru înnoirea colecțiilor bibliotecilor publice din raionul Hâncești are loc o dată la 74,4 ani, norma europeană fiind o dată la **7 ani**. Rata medie de înnoire a fondului de carte se calculează conform următoarei formule:

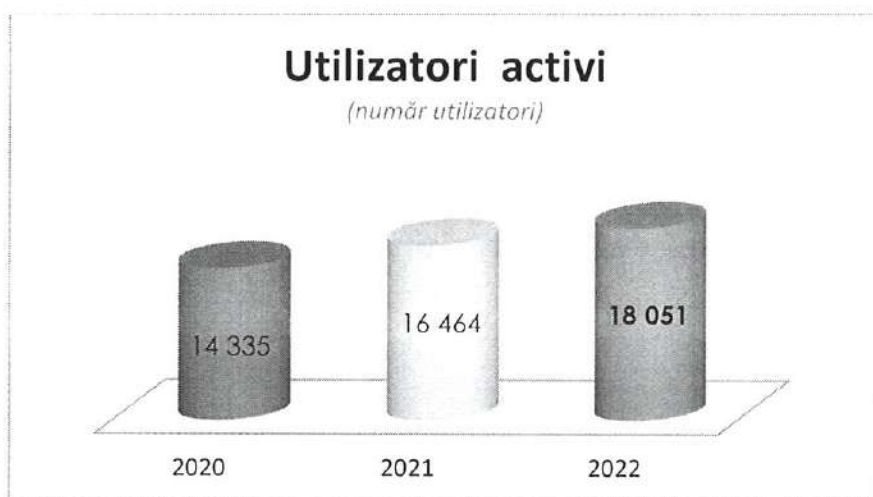
Numărul de volume aflate în stoc la finele anului de referință împărțit la numărul de volume achiziționate în anul de referință.

O soluție de îmbunătățirea situației la acest capitol, ar fi achiziția de carte centralizat, cu atât mai mult, că Biblioteca raională are specialiști pregătiți, pentru a se ocupa de prelucrarea și achiziția colecțiilor. În decizia Consiliului Raional din 17 septembrie 2021 „Cu privire la activitatea Bibliotecilor publice în vederea implementării în raion a Legii „Cu privire la biblioteci” Nr.160 din 20.07.2017 s-a accentuat încă o dată, asigurarea completării colecțiilor de carte din bibliotecile publice.

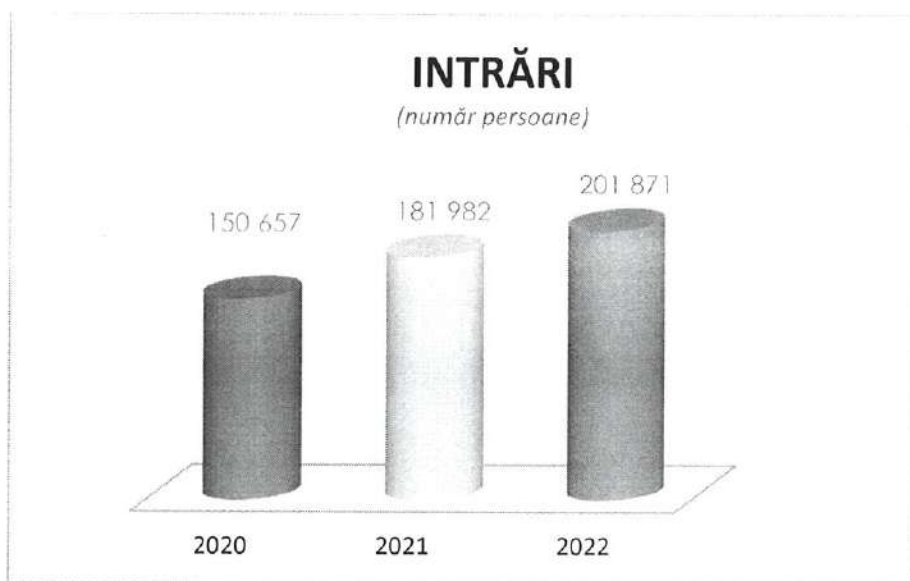

Utilizatorii:

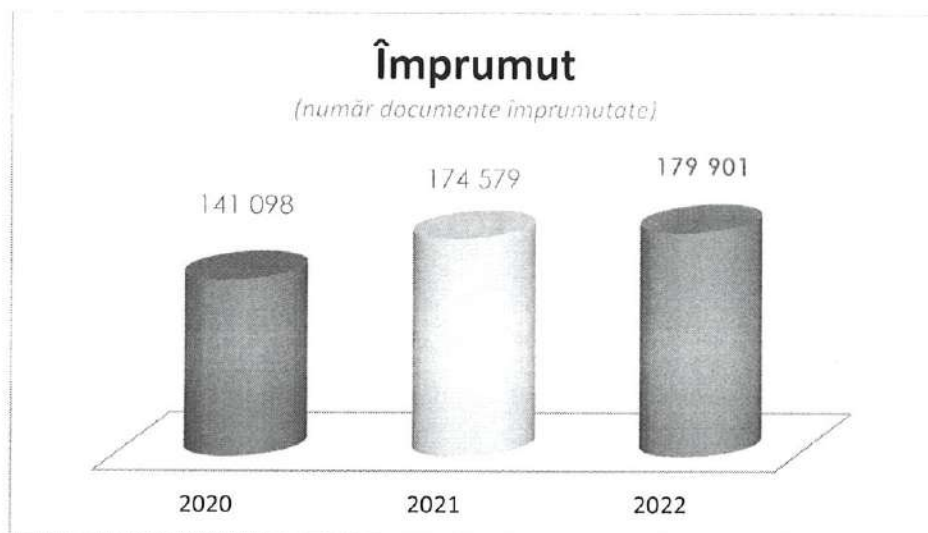
În anul 2022 de serviciile bibliotecilor publice au beneficiat **18051 utilizatori**

În anul 2022 au fost înregistrate **201871 vizite**

În anul 2022 au fost consultate **179901 documente**

Muzee, monumente

Patrimoniul cultural - istoric al raionului îl constituie cele 224 monumente înregistrate în Registrul monumentelor de importanță națională și locală din raionul Hîncești. La indicația MECC, recent, a fost reactualizat Registrul național al monumentelor istorice protejate de stat. Procedura a constat în ajustarea, conform prevederilor Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a RM, a denumirilor localităților, din componența municipiului, raionului, completarea adreselor, numerelor cadastrale ale terenurilor și construcțiilor ș.a. Cu regret, rămân să persiste probleme ce țin de monumentele de for public. Unele, din diferite motive, rămân până în prezent, nedocumentate oficial de către APL-uri, conform Regulamentului privind Registrul național și Registrele locale ale Monumentelor de for public. (MO al RM, nr. 73-77, art.Nr.505, din 10.03.2017). O altă problemă, ce ține de acest domeniu este neconcordanța legislativă în privința înregistrării cadastrale a unor monumente și a zonelor lor de protecție în Registrul bunurilor imobile.

Monumentele de arheologie (așa-zisele movile, gorgane sau tumuluri), în fond sunt distruse atât de cataclisme naturale (ploi, alunecări de teren etc.), cât și prin intervenția omului, (sunt supuse aratului și plantate cu culturi agricole). Majoritatea monumentelor arheologice nu sunt dotate cu salvconducele respective. Starea monumentelor istorico - patriotice e mai mult sau mai puțin satisfăcătoare deoarece anual, în ajunul sărbătorii de 9 Mai ele suportă reparații cosmetice.

Cele treizeci de muzee, care activează în cadrul raionului au la activ următorii indicatori:

- Total piese de muzeu-**6663**
- Numărul de piese expuse-**4012**
- Număr total de vizitatori- **1338**
- Dezvoltarea colecțiilor de patrimoniu - **21 piese.**
- Total ghidaje-**114**
- Punerea în valoare a patrimoniului - 8 evenimente raionale și locale
- Activități cu publicul (lecții, discuții, comunicări) –13 activități
- Promovarea instituțiilor muzeistice în mass-media- 1 publicații

Muzeul de Istorie și Etnografie Mingireste participant al Proiectului „Șezătoare abasarabească”, inițiat de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, care are drept scop replicarea, păstrarea și valorificarea patrimoniului popular autentic. Astfel, pe parcursul anilor 2020 - 2021 au fost confecționate manual de specialiștii muzeului 2 (două) obiecte de patrimoniu, care este expus în muzeul.

În prezent în cadrul proiectului transfrontalier „Pe urmele lui Ștefan cel Mare”, la Muzeul de Istorie și Etnografie Ciuciuleni au început lucrările de renovare a clădirii, care va fi finalizată până în luna octombrie 2023.

În conformitate cu Regulamentul de acreditare a muzeelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.604/2020, au fost depuse dosarele în vederea inițierii procedurii de acreditare a Muzeelor subordonate Direcției.

O platformă atractivă a produsului turistic, care atrag numeroși vizitatori, rămâne a fi diversitatea evenimentelor culturale- artistice de amploare, prin care sunt promovate publicului larg valori etnografice, gastronomice, meșteșugărit, oameni valoroși prin vocație ai raionului Hîncești.

Învățământ artistic

Instituțiile de Învățământ artistic reprezintă un templu de formare a unor valori culturale de bun gust și un centru tradițional cu un sistem de educare estetică verificat prin timp, care își continuă activitatea, în pofida tuturor schimbărilor actuale.

Instituțiile de Învățământ artistic contribuie la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor generației tinere în domeniul artelor, la familiarizarea acestora cu genurile de artă, asigură integritatea și continuitatea procesului de instruire artistică a tinerilor muzicieni, artiști plastici, de teatru și artiști coregrafi.

Instituțiile de învățământ artistic cuprind o rețea de 4 instituții cu un potențial de 48 profesori inclusiv, 22 profesori cu grad didactic II, 1 profesor cu grad didactic I și un contingent de 609 elevi.. Instituțiile de Învățământ artistic sunt amplasate în sedii proprii, bine amenajate, completate și asigurate parțial cerințelor necesare. Datorită susținerii Consiliului Raional, pentru investiții în Instituțiile de Învățământ artistic, la capitolul reparații capitale, au fost efectuate următoarele lucrări de reparație în perioada anului 2022: Școala de muzică Lăpușna reparația scărilor – 85 mii lei; Școala de Arte Sărata Galbenă, pentru construcția anexei – 1 mln 37 mii lei, iar în anul 2023, pentru continuarea construcției anexei au fost alocate suplimentar 480 mii lei.

Cu mândrie putem afirma că avem instituții de învățământ artistic care pot servi drept model pentru întreaga republică, nu doar ca aspect ci și ca calitate a serviciilor prestate. Instituțiile de învățământ artistic au educat și educă adevărate talente, care împreună cu corpul didactic obțin rezultate remarcabile participând la Festivaluri și Concursuri raionale, Naționale și Internaționale:

În anii 2022-2023 elevii din ÎA au obținut la 9(noua) concursuri de nivel Național 7 (șapte) premii I, 5(cinci) premii II, 9(nouă) premii III și 5(cinci) mențiuni.

Problemele cu care se confruntă Direcția Cultură/ instituțiile/ specialiștii:

- Lipsa specialiștilor cu studii și experiență în domeniu atât în biblioteci și case de cultură cât și în instituțiile de învățământ artistic
- Lipsa condițiilor de muncă satisfăcătoare (casele de cultură nu se încălzesc în perioada rece a anului, nu sunt dotate și echipate cu calculatoare, fax-uri, copiatoare, mijloace tehnice, sonore, artistice, costume scenice, săli de spectacole dotate ș.a.);
- Neaprecierea la justa valoare a specialiștilor și a domeniului cultural ca parte indispensabilă și primordială în dezvoltarea unei societăți puternice;
- Migrarea continuă a populației care duce la scăderea numărului de spectatori și a membrilor implicați în cercurile artistice ș.a.
- Lipsa unui sistem continuu de instruire a personalului la nivel național;
- Dotarea sub nivel a instituțiilor de cultură cu mobilier și echipament tehnic, instrumente muzicale și costume naționale ;
- Rămâne deplorabilă situația la capitolul Baza tehnico- materială a instituțiilor de cultură, astfel majoritatea sunt în continuă degradare. Se alocă mijloace financiare modeste pentru achiziții de carte în biblioteci, procurarea aparatajului performant de sonorizare și informațional, instrumentelor muzicale, costume naționale, instalații tehnice de iluminare etc.

Propuneri și soluții pentru redresarea situației :

- Respectarea Legii 270/ 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar de către administrațiile publice locale, ceea ce va permite selectarea personalului calificat, competitiv;
- Instruirea profesională continuă a angajaților în domeniul cultural, în domeniile marketingului cultural și al managementului de proiecte culturale, ceea ce ar crea o premisă pentru revigorarea vieții culturale în comunitățile locale.

- Susținerea în continuare a festivalurilor, concursurilor de creație și interpretare la nivel local, zonal, național și internațional;
- Susținerea unor proiecte finanțate de APL, care vizează implementarea politicilor moderne de dezvoltare a culturii și turismului în raion;
- Stimularea tinerilor cu performanțe în domeniul culturii: alocarea Burselor de Merit;
- Stimularea comunicării interculturale, intensificarea schimbului cultural între raionul Hîncești și localități similare din Republica Moldova cât și alte țări prin susținere financiară a artiștilor la evenimente internaționale, turnee;
- Păstrarea tradițiilor identitare, protejarea meșteșugurilor și formelor de exprimare artistică;
- Alocarea mijloacelor financiare pentru reabilitarea monumentelor istorice, includerea lor în viața culturală a comunităților și utilizarea acestui potențial ca resursă importantă în promovarea turismului cultural;

Șef interimar

Direcția Cultură și Turism Hîncești

Larusa VLAS